

TROMSØ PROVINCIALLOGE

Brodrene

Kontaktblad for frimurere i Nord-Norge
Nr 1- september 2009, 9. årg.

Besøk i Stamhuset

St Johanneslogen Stella Polaris feirer 90 år og Frimureriet i Tromsø er i år 110 år. I den anledning har vi gleden av å invitere alle brødre i Tromsø Provincialloge til en opplevelsesrik tur til Stamhuset i Oslo 9. og 10. oktober. Se hjemmesiden til Tromsø Provincialloge eller Stella Polaris på www.frimurer.no eller kontakt broder sekretær på 77 68 27 90 / 911 19 790 for nærmere informasjon.

Jubileumsseminar

Stella Polaris inviterer til frimureriske refleksjoner v/ Halfdan Wiberg

Sted: Ordenshuset Forhåpningen

Dato: 5. november

Tidspunkt: Kl 1700 - 2200

Innledningsvis vil Logestyrets leder orientere om Ordenshuset før OM i Stella Polaris gir smakebiter fra det som presenteres under Informasjonsmøtene for inviterte gjester.

Etter møtet inviteres til koldtbord med en friskning i hyggelig samvær.

Møtedager

Tromsø Provincialloge høsten 2009:

(Møtested: Ordenshuset, Forhåpningen 21 B, Tromsø)

2009	VII grad	VIII grad	IX grad	X grad
September	10			17
Oktober		22	7 - 8	29 (Bodo)
November	19			6 V

Møtetider: IX kl.18.00, VII - VIII - X kl. 18.30.

Adresse: Ordenshuset, Forhåpningen 21 B, Tromsø

Telefon: 77 68 27 90. Fax: 77 61 92 28.

E-post: sekretariatet@pt.dnfo.no

Kontortid: Mandag - torsdag kl. 10.00 - 13.00

Spesielle møter:

Kollegiemøte: 26. november kl. 18.30

Redaktørens hjørne

drydmark@online.no

SOM DEN SKARPE IAKTTAKER SIKKERT HAR REGISTRERT har det ikke vært noen utgivelse av «Brødrene» siden desember 2006. Dette har bl.a. sammenheng med at redaktøren har fristet tilværelsen som pendler noen år med krevende og interessante utfordringer i jobb så vel som Logen. Med røttene solid plantet i Tromsø var pendlerflyet mandag morgen til Oslo med retur torsdag eller fredag ettermiddag et fast innslag i hverdagen. Det har vært arbeidskrevende og givende år som har stilt store krav til både meg selv, men ikke mist ektefellen som nå var alene om alt fra snømaking om vinteren, oppfølging av lekser overfor guttene våre, kjøring på fotballtrening og henting i tillegg til full jobb. For meg fikk kjedelige rutinepregede aktiviteter i hjemmet plutselig en annen og høyere verdi, og frimureriets verdigrunnlag og foredlingsprosess ble for meg veldig synlig da jeg satt på min hybel med tankene på familien knappe 2000 kilometer unna.

Tillit fra Tromsø Provincialloges ledelse og Ordenens ledelse brakte meg i posisjon som Ordenens webredaktør, medlem av Informasjonsdirektoriet mv. Jeg har blitt kjent med personligheter som har betydd mye for meg og som har øst av sin kunnskap og menneskelig varme. Takk Ragnar Tollefsen, Olav Lyngset, Arne Hilmar Andresen, Odd Knoph, Oddvar Davidsen og alle dere andre for fantastiske år i Stamhuset og for at jeg fikk mulighet til å bli kjent med dere. Mitt ønske er å overføre deler av den kunnskap dere alle står inne for til berikelse for brødrene i vår nordligste provins og til fellesskapets beste. Det er kun den enkelte broder som kan tukte sin personlighet slik at denne blir en sten i det frimureriske byggverk for å berike, ikke bare ens eget liv, men også våre nærmeste slik at vi alle blir bedre ektemenn og positive samfunnsbyggere. For det er jo primært derfor vi tilbringer tid i logen?

Det er opp til den enkelte av oss å vise i hverdagen utenfor logen hvilken virkning logen har. Som kjent er dette et arbeid som bør beskjeftige en broder hver eneste dag. Gå derfor ikke glipp av høstens aktiviteter. På gjensyn i logen!

Dag Rydmark
redaktør

Utgiver:

Tromsø Provincialloge
Postboks 486
9011 Tromsø

Webadresse:

www.frimurer.no/

Alle redaksjonelle henvendelser av frimurerisk karakter bes rettet til Dag Rydmark.
E-post drydmark@online.no

Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte/redigere innsendt stoff.

Signerte artikler står for artikkelforfatterens regning og representerer nødvendigvis ikke Tromsø Provincialloges syn.

Forsidebilde: Narvik kirke.

Arkitekturguide for Nord-Norge og Svalbard
Fotograf: Jiri Havran

Brødrene

Ansvarlig utgiver:

Arne Eidsmo

Redaktør:

Dag Rydmark

Redaksjonskomité:

Ole Christian Ingebretsen
Arne Haugli

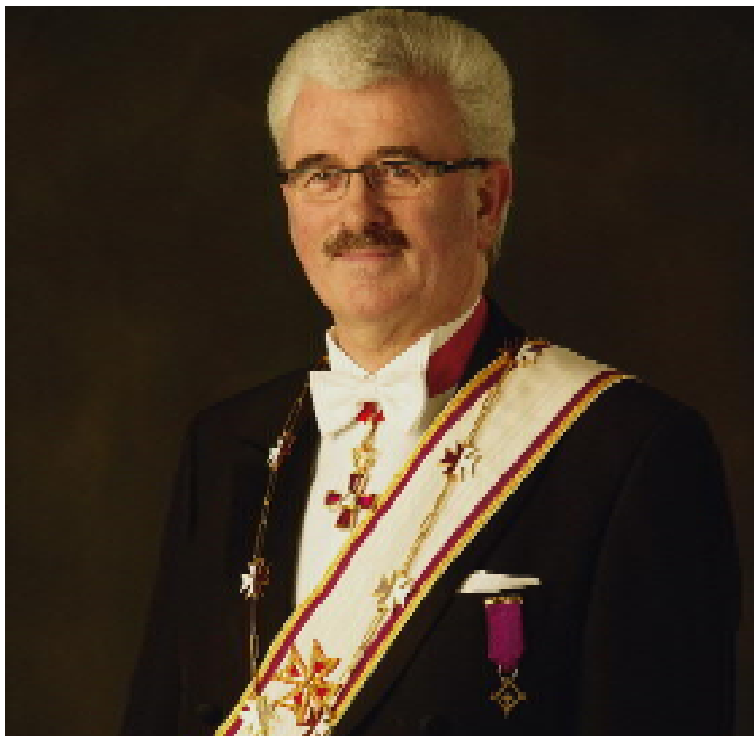
En Provincialmesters hverdag

Det er sannelig ikke bare logebesøk til høytidsdager og jubileer med flott mottakelse og avhenting med stor prosesjon, -som jo selvfølgelig ikke gjør ære på Provincialmester, men prosesjonen er til ære for det embede som jeg som Provincialmester for tiden bekleder.

Det er forresten en viktig refleksjon, vi har alle våre grader og embeder og verdigheter innen vår Orden, men det er kun i seremoniell og rituell sammenheng, ikke ved kaffen i salongen og i den profane verden. Av grad, embede, verdighet gis det bestemmelser om "Gang og sete" i arbeidsrom og ved taffel. Hele grunn tanken i den frimureriske lære er på en måte i motstrid til dette. Denne lære sier oss, at vi alltid skal være en broder blant brødre og vi skal alltid ha dette tankesprog i minnet; "Gjør aldri mot din neste annet enn hva du vil han skal gjøre mot deg selv." Som brødre er vi alle likestilt ovenfor den Trefold Store Byggmester. La oss være det ovenfor hverandre også. Som broder skal du innen Ordenen behandles likt, enten du er en kommende, nuværende, og ikke minst tidligere embedsmann innen vår Orden.

Vel, det var noen enkle refleksjonen knyttet til en frimurers plikter som beskrevet i Fundamental-konstitusjonen, Annet Kapittel.

En Provincialmesters hverdag er en like så krevende og spennende som en givende utfordring. Men ikke alltid like forutsigbar. Hverdagen representerer ofte delaktighet i planlegging knyttet til forutsetninger for tilretteleggingen og utøvelsen av formidlingen av Den Kongelige Kunst til brødrene i provinsen. Dette knyttet til vurderinger av forskjellige Ordensenheters kapasitet og beliggenhet for å lette tilgangen/adgangen til gradsarbeide i arbeidsgradene i St Johannes og St Andreas skiftet og likeledes i Kapitlet. I dag har vi 23 Ordensenheter som fungerer i en god balanse mellom de forskjellige grader og som har en geografisk spredning som er tilfredsstillende for dagens brødre. I utviklingen av enhver organisasjonsenhet, -enten det er offentlig eller

*Provincialmester
Kåre-Bjørn
Kongsnes*

privat virksomhet eller i en Orden, er informasjon viktig. I Tromsø Provincialloge er informasjon å betrakte som problemforebyggende. Men informasjon er ikke noe som bare gis, -informasjon må ofte også efterspørres. Her har vi alle et ansvar.

Stormesters fokus på utviklingsarbeid de siste par årene, har gjort Provincialmesters hverdag langt mer utfordrende, men også givende, enn tidligere. Som hittil er Provincialmester Ordenens og OSM's representant og forlengede arm i provinsen. I denne forbindelse har provincialmester fått delegert utvidede fullmakter for bl.a. å foreta godkjenninger i forhold til brødres fremmelser og godkjenne kandidater til OM-embeder samt til sentrale råd og utvalg. Som leder av Kapitelfrimureriet er oppgavene som tidligere, hos oss gjelder dette VII – X grad i Tromsø og IX og X grad i Bodø. Tilsynsplikten ovenfor alle logeenheter innen provinsen er nu utvidet og sterkere poengtert. Provincialmester og hans faste embedsmenn i provinciallogen skal gjennom alle sine logebesøk føre tilsyn med at logearbeidet er iht. til alle forutsetninger i ritualer og instruksjoner og

veilede de lokale loger i denne sammenheng. Her føler jeg et godt samarbeide med alle logenes Ordførende Mestre/Ordførende Brødre.

Provincialmester har også en rolle som medlem i Ordenens sentrale organer og ofte også i utvalg/prosjekter oppnevnt av OSM. Dette er givende og spennende utfordringer. Som leder for Tromsø Provincialloge, med sine 23 Ordensenheter og ca 2.200 brødre, er der også et betydelig formelt og juridisk ansvar knyttet til embedet. Jeg ønsker enhver av dere velkommen til å legge frem for meg, enhver sak som dere mener fortjener Ordenens oppmerksomhet og som etter din vurdering er av viktighet for vår Orden.

Med dette ønsker jeg dere alle vel møtt til nytt logesemester og jeg takker hver og en av dere som gjennom også denne sommeren, har benyttet tid og krefter til innsats for felles beste gjennom dugnad i Ordenshus, logebygninger og logerom.

Tromsø, den 16. sept 2009

*Kåre-Bjørn Kongsnes
Provincialmester*

Siste Den Norske Frimurerorden gjennomgikk en organisasjonsendring var så tidlig som i 1749. Med de endringer som nå er gjennomført skal Ordenen være godt rustet til å møte fremtidens utfordringer.

Ny reform med økt handlekraft til provinsene

Av Dag Rydmark

Det skulle altså ta 260 år før en ny reform så dagens lys. Organisasjonsutvalget innstilling har bl.a. resultert i opprettelse av to nye direktorier; kunnskaps- og opplæringsdirektoriet og ritual- og utstyrsdirektoriet. Ulikt de allerede eksisterende direktoriene er disse nyskapningene organisert med representasjon fra provinsene. Børje Kajander og Arvid Øvergård er våre menn.

FORYNGELSESKUR

-Frimureriet har vært gjennom en rivende utvikling. Nå skal vi legge vekt på vedlikehold for videre vekst, sa den nye stormesteren, Ivar Anstein Skar, i sin tiltredelsestale 22. oktober i 2005. Høsten 2009 iverksettes Stormesterens visjoner. – Dette var en dyd av nødvendighet, og tiden for en slik gjennomgang var overmoden. Selv en Orden trenger organisert virksomhet, sier han, og slik sett er den en rød tråd gjennom Stormesterens tiltredelseserklæring og resultatene så langt.

Omfattende prosesser er gjennomført og nye strukturer etablert. I Ordenen sentralt og ute i provinsene er det skapt store forventninger med iverksettelsen av nyorganiseringen samt opprettelsen av de nye direktoriene. Hvilke forventninger har så Stormesteren (OSM) til reformen?

-Først og fremst ønsker jeg å fremheve Tromsø Provincialloge som en meget veldrevet provins. Hovedgrunnen til at vi nå gjør endringer i organiseringen er ønsket om å gjøre hverdagen enklere, bedre, mer helhetlig og forutsigbar for dem i Ordenen som er oppnevnt

til å bекle ulike funksjoner og embeder. Kort sagt ønsker vi å tilføre større kvalitet i alle ledd. Moderne ledelsesprinsipper med mål- og verdityring skal nå legges til grunn for driften av Ordenens loger. Noen voldsomme resultater venter jeg egentlig ikke i vår nordligste provins da arbeidet som utføres her allerede er forbilledlig, fortsetter han. Når det gjelder Ordenen som helhet har jeg allerede mottatt tilbakemeldinger på at dette har vært vellykket, sier han.

SE MOT NORD

Vi har videre ønsket å gi provinsene større selvstendighet og utvidede fullmakter, fortsetter han. Hele saksbehandlingen og kommunikasjonen mellom Ordenens ledelse og provinsene blir nå enklere og mer smidig. Tjenesteveien blir fra OSM via provinsene til

logene, og informasjonsflyten kan skje direkte mellom det enkelte medlem og ledelsen. Fra mitt ståsted har det vært viktig å etablere enkle og forståelige rutiner for informasjonsflyten internt i Ordenen samt ut til provinsene.

-For meg som Ordenens Stormester er det mange gode grunner til å se mot nord. Det kunne umulig vært noen enkel oppgave tidligere provincialmester, Sven Borud, ble satt på da det ble besluttet at provinsens ordenshus skulle legges til Tromsø i 1996. Jeg vil derfor benytte anledningen til å berømme nåværende provincialmesters evne og vilje til å skape et inkluderende miljø til berikelse for absolutt alle. Dette har vært en oppvisning i så vel tenkesett som handlemåde, og vil være noe som skriver seg inn i vår frimureriske historie med gullskrift, avslutter Stormesteren.

Kunnskaps- og Opplæringsdirektoriet:

Rett mann på rett plass

Etter innstilling fra Organisasjonsutvalget opprettet Den Norske Frimurerordenen et Kunnskaps- og Opplæringsdirektoriet med virkning fra 1. januar 2009. I Tromsø Provincialloge ledes dette arbeidet av Provinciallogens taler og opplæringsansvarlig, Børje Kajander.

Av Dag Rydmark, tekst og foto

Direktoriet har som mandat å forestå opplæring av embetsmenn på alle nivå innenfor Ordenen samt bidra til læringsprosesser for alle landets frimurere. Som medlemmer av direktoriet er det oppnevnt seks opplæringsansvarlige. Det er tre opplæringsansvarlige fra landslogene og en fra hver av provinsene. Opplæringsansvarlig i Tromsø Provincialloge er Børje Kajander fra St. Johannes logen Ottar til de tvende nøkle på Bardufoss.

KUNNSKAP OG DANNELSE

Er det mulig i korte ordelag å beskrive hva som er kunnskap i frimurerisk sammenheng?

-For å svare forholdsvis kort på det, må jeg ta utgangspunkt i at frimureriet er en livslang skole som har menneskets foredling som sitt mål. Logen skal legge til rette for læringsprosesser og inspirere til egenutvikling. Det handler både om vårt forhold til våre medmennesker og til hele verdens Trefold Store Byggmester, eller med andre ord å beherske «Den kongelige kunst». Logens oppgave blir da å tilføre den enkelte broder slik kunnskap, dvs. kunnskap om de menneskelige idealene, kunnskap om hva som er målet for den enkeltes arbeide på seg selv og kunnskap om hvordan man kan nå dette målet gjennom langsiktig arbeide, sier han.

HVA BESTÅR DIN OPPGAVE I?

-Før sommeren var det viktig å samtale med den enkelte losje ved Ordførende Mester. Samtalene hadde som målsetting å innhente erfaringer og eksempler på igangsatte opplæringstiltak, kartlegge behovet for fremtidig opplæringstilbud samt utnevne ansvars-

havende skal være logens kontaktperson i forhold til Provinciallogens Opplæringsansvarlige. Etter ferien har det vært å hente inn navn på deltagere til seminarene og samarbeide med kontaktperson i den logen hvor seminarene skal holdes. Denne loge må sørge for lokaliteter, diverse teknisk utstyr og matservering til deltagerne.

Du nevner samtaler med OM. Hva er så dine erfaringer fra disse samtale?

-Jeg må si at det var veldig inspirerende å snakke med så mange av de ordførende mestrene og registrere det engasjementet som de frembærer. Mine erfaringer fra vår provins stemmer godt overens med det som rapporteres fra de andre provinsene, nemlig fokus på det rituelle, og så varierer det mye fra loge til loge i hva man har gjort ut av studier og opplæring som egne aktiviteter. Når det gjelder opplæringsbehov fremover, synes ønskene i stor grad å dreie seg om opplæring for logens talende embeter (OM, ABB, Br. Taler) og temaer som har å gjøre med etikk og moral. Også dette synes å samsvare bra med det som er erfart i øvrige loger i landet.

AKTIV HØST

Hvem inviteres til å delta i seminarene?

-Seminarene er for den som innehar et embete, vikarene og ev. andre som OM ønsker skal delta. Fra våren 2010 vil det komme andre tilbud.

Du bruker ordet seminar og ikke kurs!!

-Ja det er helt bevist. Her ønsker vi at alle deltar aktivt med sin erfaring og sine gode tanker til felles utvikling. Bl.a. blir deltagerne bedt om å ta med seg en tale som de tidligere har holdt. Denne vil så bli en del av opplegget. Med dette ønsker vi å skape noe annet enn at det kommer en «kanon», holder et fordrag og drar. Seminaret for ABB har en varighet på fire timer og vil gå på kveldstid. Seminaret for Br. taler er på syv timer og vil foregå på dagtid. Seminaret for Taffeltaler er også på fire timer for OM, DM, Del. M i alle skiftene og broderforeningene, fortsetter han engasjert.

Hvordan ser kurskalenderen ut for høsten i vår provins?

-Vi starter i Bodø fredag 9. oktober med

Børje Kajander

seminar for ABB og forsetter 10. oktober med seminar for Br. Taler i Johanneslogene. Bodølogene har i tillegg ønsket et seminar om taffeltaler. Det vil foregå 7. november i Bodø. 23. og 24. oktober er det seminar i Tromsø for Johanneslogene i Narvik, Bardufoss og Tromsø. 30. og 31. oktober i Alta for Ultima Thule og Polarlys, før vi runder av den 13. og 14. november med et seminar på Sortland for Johanneslogene i Svolvær, Harstad og Sortland.

HVEM SKAL LEDE SEMINARENE?

-Foreløpig er det ST.E./Viceordføreren i Direktoratet Nic. Holter og meg selv som skal stå for dette, avslutter han.

En ting synes i alle fall klart: For vår del har vi fått rett mann på rett plass.

Vår broder Per Bjerke: Hele Norrbottns «Pär»

Dere har sikkert registrert at det med enkelte mennesker følger en spesiell utstråling eller aura. Det kan være alt fra fornemmelse av en indre ro eller trygghet, stille naturlig autoritet eller godhet. Av og til kan dette gå om hverandre, og denne følelsen blir veldig tydelig i samtalen med Per Bjerke som i mai i år ble tildelt Ordenens høyeste utmerkelse, Ordenens Heders-tegn.

Av Dag Rydmark, tekst og foto

Tilnavnet «han Pär», som han omtales i dagligtale i vårt naboland, fikk han som følge av sin lange og nære kontakt over grensen til vårt naboland Sverige. Det hele begynte vel egentlig i Brødraforeningen Midnattsolen i Kiruna allerede tidlig på 60-tallet, og først som ung frimurerbroder der jeg ble tatt meget godt i mot. Kontakt og samarbeid over grensene har jeg alltid vært opptatt av. Etter hvert ble denne kontakten videreutviklet i nåværende St. Johs logen i Midnattsolen Kiruna, de to logene i Luleå samt Øvre Norrlands Provincialloge i Umeå. Senere som Del og DepM og sist som OM i Arcturus i Narvik, og i hele denne tiden falt det derfor naturlig at jeg deltok på høytids- og julemøter i disse logene, samtidig som de besøkte oss. På denne måten utviklet vi bånd over landegrensene til berikelse både på det personlige plan og for institusjonene vi representerer. Dette er jo også en del av frimureriets idé, er det ikke?, smiler han.

FØDSELHJELPER TIL FRIMURERIET I NORD

Per Bjerke gikk inn i logen i 1963. Få år tidligere var frimureriet i Narvik oppgradert fra

Broderforening til Deputasjonsloge før den ble innviet som selvstendig St. Johs. Loge i 1972. Han var OM i sin moderloge i syv år fra 1994. I tillegg hadde han embete som vikar for Kansler i Tromsø Provincialloge samt oppgaver i Andreasskiftet. Dette var i den oppbyggende tiden som til slutt endte med opprettelsen av Tromsø Provincialloge. Vi soknet til Trondheim og var sogar ihuga Trondheimpatrioter. Det var her vi hadde vennene våre, våre frimureriske forbilder, vår identitet og kultur. Overraskelsen var stor, da tidligere OSM, Ola Knutrud inkluderte Narvik til Tromsø Povincialloge, mens resten av logene forble i Trondheim. Senere OSM Syver Hagen endret dette skillet nord for Saltfjellet i 2000. På denne måten fikk vi tilhørighet til den nordligste provins, fortsetter han. Når jeg i ettertid ser tilbake, er det med stolthet jeg kan si at jeg var delaktig i denne prosessen og er svært tilfreds med den utviklingen vårt frimureriske arbeid i nord har tatt, fortsetter han engasjert.

Du har spesielle følelser fra Ottar tdt Nøkle. -Ottar tdt Nøkle er et ektefødt barn av Arcturus i Narvik, kommer det kjapt. At valget for logebygg falt på nettopp Bardufoss falt nok mange

tungt for brystet. Enkelte ville dette skulle lokaliseres til Finnsnes. Det var fronter som stod steilt mot hverandre, men vi fant nå ut av det etter hvert, og med god hjelp av Provincialmester Conrad Krohn. På denne tiden var den relativt nyetablerte Tromsø Provincialloge inne i en krevende økonomisk fase. Det var derfor en svært krevende oppgave å få finansieringen av etableringen av St. Johs. Logen Ottar på plass, og det var en del møter med høy stemning. Det stod og vippet, og resultatet kunne gått i begge retninger. Da Den Store Norske Landsloge (DNSL) la kr. 250.000 i potten var prosjektet sikret. Etter tusenvis av dugnadstimer var det mange som hadde en beveget stund da SMP Halfdan Wiberg forestod innvielsen av dette praktbygget 6. oktober 2000.

SAMFUNNSBYGGER

På andre siden av bordet i VIP-rommet i logebygningen på Bardufoss sitter en slank, høyreist mann født i samme år som Sean Connery og Clint Eastwood. Sammenligningen er ikke tatt helt ut av luften, for dette må ha vært litt av en type i yngre år. Bjerke har alltid hatt sans for det vakre og estetiske, og interessen for kunst og

kultur brakte ham inn som styreleder for Hamsunsenteret på slutten av 1980-tallet. De første skissene fra arkitekt Steven Hall brakte furore inn vår kulturpolitiske andedam. Ja, det gjorde det, bekrefter han. Jeg kom inn i styret fordi jeg på den tiden satt i fylkestinget. Jeg satte to betingelser for å ta denne jobben. Det ene var at det måtte være enighet om lokaliseringen. Det andre var husets utseende, som måtte være basert på Halls utkast. Hamsun var ikke et A4-menneske som ville passet inn i et lite nordlandshus med små vinduer. Hamsuns personlighet krevde noe spektakulært og utfordrende, noe en aldri blir ferdig med.

Ideen til den arkitektoniske utformingen hentet Hall fra Hamsuns «Mysterier» med en Nagel som er regnet som en av de mest gåtefulle og fascinerende skikkelsene i norsk litteraturhistorie. Nagel, i sin avstikkende gule dress med fiolinkassen i hånden, setter det lille nordlandske fiskersamfunnet på hodet fra han skriker fra landgangen og ned på kaia. Sammenligningen mellom Hamsun og Nagel fremstår nokså tydelig. Begge hadde humørvingninger som vekslet mellom optimisme, nytenkning, enorm kreativitet etterfulgt av

nedbrutthet. Slik sett kan disse sammenlignes, og det er disse motsetningsfylte forholdene Hall forsøker å mane fram i sitt stygg/vakre bygg.

Det var i denne tiden Bjerke møtte nåværende Provincialmester. Også Kåre-Bjørn Kongsnes satt i Hamsunsenterets styre, og det var her våre veier møttes. Siden ble det god kontakt og samarbeide i logesammenheng, og grunnlaget for et nært og meget godt vennskap var nå lagt. Etter hvert har det blitt mange gode minner fra frimurerreiser og logemøter på begge sider av landegrensen. Også innen musikken har Per Bjerke vært både utøvende hobbymusiker på fiolin og ivrig konsertpublikummer og en pådriver for klassisk musikkformidling.

FRIMURERISKE GRUNNSTENER

Broder Pär har gjennom hele sitt liv vært en aktiv samfunnsbygger og en fremragende foretningutvikler, godt støttet av sin kjære Marit og deres barn. Han har hatt tunge verv innen offentlig og privat virksomhet. Han er tidligere direktør i OVDS, han var med å bygge opp Scania-konsernet i Nord-Norge, han er kjent fra lokal og fylkespolitisk virksomhet og styremedlem i en rekke selskaper. All denne

byggevirksomheten er tuftet på frimureriske grunnprinsipper. Engasjementet bobler fortsatt i ham.

Hvordan kan det ha seg at du i en alder av nesten 80 år fortsatt leser stillingsannonser? Alder er en tilstand og ikke et spørsmål om hvor gammel man er, smiler han. Dette gjør jeg for moro skyld, men tenk deg overraskelsen til de som står oppført som kontaktpersoner om jeg plutselig en dag skulle ringe på en stilling som hørt interessant ut, humrer han.

Mye av grunnlaget for sitt engasjement har han fra mange jakt og fisketurer. Naturen gir meg både styrke og inspirasjon. Jeg har vært plaget med et kne, men dersom det holder, så blir det også neste år en tur til «Knertebu», en liten fjellhytte jeg sammen med gode venner bygde for mange år siden i grenselandet til Abisko nasjonalpark. Et utrolig sted, avslutter en utrolig mann som har profilert så vel Ordenen som virksomheten i den alminnelige verden på en forbilledlig måte. For å gjøre Ordenenes Stormester, Ivar A. Skars ord under tildelingen til mine: Du er en verdig mottaker av DNFOs høyeste utmerkelse, og det er med stolthet jeg kan føye deg inn i rekken av mottakere. Den er, og skal være, eksklusiv.

Mottagelse på Polaria.

Vital 90-åring

6. juni ble det gjennomført storstilte markeringer i Tromsø da det i år er 90 år siden etableringen av St. Johs.logen Stella Polaris og 110 år siden de første frimureriske såkorn ble rislet over byen.

Av Dag Rydmark

Først og fremst var dette Stella Polaris sin store dag. Forut for innvielsen som selvstendig loge, lå 20 års arbeidet fra våre forgjengere. Disse såkorn ble satt i god jord. Stella Polaris har i de 90 år som har gått siden etableringen utviklet seg fra Broderforening i 1901 og deputasjonsloge fra 1913 til en livskraftig og vital jublant.

Denne helgen ble i tillegg de første 110 år for frimurerisk aktivitet markert, og inviterte brødre fra nær og fjern bidro til at dette ble akkurat den festdagen arrangørene så hardt har arbeidet for.

BEGYNNELSEN

Efter beslutning i Det Høye Råd allerede våren 1899 ble Tromsø St. Johannes Broderforening stiftet 28. desember 1901, ble Deputasjonsloge 22. november 1913 under Nordlyset og innviet som St. Johs. Loge nr. 13 den 25. juli 1919. Stella Polaris er moderloge for St Johannes-logene Coreona Borealis i Harstad, Polarlys i Alta og Ultima Thule i Hammerfest. På samme måte som Stella Polaris, eller Polstjernen viser

de sjøfarene vei i mørket, er disse logene ledestjernen her i nord, for de som søker frimureriets egentlige mål, menneskets for-edling.

25. juli 1919 stod følgende på trykk i Aftenposten:

«Byen befinner sig i dag under frimurenes tegn. Kl. 5 i eftermiddag tog den høitidelige akt sin begyndelse, hvorved den herværende under Trondhjem hørende deputationsloge ophøies til fuldkommen Johannesloge under navnet «Stella Polaris». Med hurtigruten igaar ankom flere høiere frimurere med oberst Færden i spidsen. Ordførende mester for den nye loge ble stiftamtmand Hoel».

90 år senere var det på nytt besøk fra Ordenen øverste ledelse. Mens herrerne i 1919 måtte regne en ukes reisetid både fram og tilbake ankom dagens gjester med fly etter vel to timers reise.

Hilsninger fremføres. Provincialmester Kåre-Bjørn Kongsnes og OSB Kåre Terland, til høyre sitter OM i Stella Polaris, Torbjørn Schanche og til venstre tidl. SMP Halfdan Wiberg og tidl. Provincialmester Sigurd Haldorsen.

Provincialmester Kåre-Bjørn Kongsnes omkranset av tidligere provincialmestre Sven Borud (til venstre) og Sigurd Haldorsen. Alle fotos: Dag Rydmark

OMFATTENDE PROGRAM

Fredag var det invitert til bli-kjent-aften på polarattraksjonen «Polaria». Det ble servert smakebiter fra byens omfattende polarhistorie av Johs H. Giæver jr. før Tromsø Frimurerkor under ledelse av dirigent Øystein Skaland samt kantor Einar Dølør fra Alta underholdt på sedvanlig elegant måte. Lørdag var det lunch for spesielt inviterte med gaveoverrekkelse, omvisning i Ordenshuset på ettermiddagen for de som ikke hadde vært der tidligere før kvelden ble rundet av med et høytidsmøte som samlet 110 brødre til taffelet. Søndag var det gudstjeneste m/ledsagere i Tromsø Domkirke, for det hele ble rundet av med kirkekaffe for egne og tilreisende brødre.

To bøker ble også presentert. Jubileumsboken «Veiviser i polarmørke» markerer to jubileer; etableringen av en broderforening i 1899 og stiftelsen av St. Johs. Logen Stella Polaris.

Til jubileet lå også tidligere provincialmester Sven Boruds bok om kapitelfrimureri i midnattssolens land klar, en bok om Tromsø Provincialloges tilblivelse. Begge bøkene er for øvrig godt omtalt og presentert i siste nummer av Frimurerbladet.

GODE STØTTESPILLERE

OM i Stella Polaris, Torbjørn Schanche ga i sin tale under taffelet et tidsbilde fra 1899 da en gruppe engasjerte frimurere sendte et andragende til Ordenen om å få sette i gang med formalisert frimureri.

Provincialmester Kåre-Bjørn Kongsnes takket i sin taffeltale Ordenens fremste embedsmenn og tidligere tilsvarende for deltakelse i denne feiringen. -Det er alltid en stor ære å hilse Ordenens Stormester eller hans personlige representant velkommen til logemøter her i vår Provins. Vi er glad for at det ble nettopp du,

min gode venn og navnebroder Kaare, som representerer Stormesteren i dag.

Til tidligere Ordenens Stormester fortsatte Provincialmesteren; -Kjære broder Magne Frode! Tusen takk for at du fortsatt viser oss denne ære ved å være tilstede her i dag, men du har nu en Stormester som puster deg i nakken. Han var for bare et par uker siden på sitt 11. besøk her i provinsen som OSM. Ingen Stormester har likevel hittil betydd så mye for oss her i nord og besøkt provinsen så flittig som du har. Takk for at du fortsatt følger oss. Provincialmesteren avsluttet med følgende oppfordring:

Vi har nå de første 110 år i denne eldgamle og navnkundige Orden bak oss her i Tromsø, og dette er sikkert bare en oppkjøring til 100-års feiringen i Stella Polaris i 2019. Håper at vi alle sees også til den feiringen.

Frimureri over grensen

Forbrødring over grensene. OM i «Olaus Magnus», Matts Brannström og OM i «Midnatsol», Reidar A. Nilssen. Foto: Arkiv

Det er alltid hyggelig med gode forbindelser, og især når det dreier seg om vårt naboland.

Av Reidar A. Nilssen, Orforende mester i «Midnatsol»
Noe av det første jeg gjorde da jeg ble valgt til OM 2005, var å søke kontakt med logen i Skellefteå. Det lyktes, og vårt første besøk dit var på deres høytidsdag 2007. Til dette besøket var også tidligere OM Arild Wiik og Erling Halvorsen med. Etter det har de gjestet våre høytidsdager - og vi deres.

NYTTIG OG HYGGELIG

Vår høytidsdag i januar kan jo by på problemer når det gjelder passering over fjellet, men hittil har det gått greit. Nå er det altså etablert en for-

bindelse med tre kanaler innen Øvre Norrlands Provincialloge og vår egen province. Det er en kanal etablert mellom Narvik og Kiruna, og en mellom Tromsølogene og de nordligste logene og broderforeningene, og nu denne med Skellefteå. Våre brødre over grensen tror jeg setter umåtelig stor pris på dette. Vi utveksler meninger og synspunkter innen det rituelle, og har det utrolig hyggelig sammen under brodermåltidet som er av en litt annen karakter enn vi er vant med. De er utrolige gjestfrie brødre, noe de viser gjennom den varme og gode mottakelse vi får. Jeg tror vi finner inspirasjon hos hverandre i våre opplevelser om hvordan vi gjennomfører våre møter på hver vår side av grensen.

Da Midnatsol fikk kontakt med «Olaus Magnus» i Skellefteå, het daværende OM

Anders Fahlström og Provincialmesteren Lars Nordmark. Nu har det vært skifte av både OM og Provincialmester, og vi har truffet dem begge. Den nye Provincialmester heter Christer Fesse, og den nye OM i «Olaus Magnus» heter Matts Brannström. Når dette leses har vi nok en gang vært i Skellefteå. Da harr 22 brødre med damer gjestet hhv. «Olaus Magnus» og Damforeningen der. Våre svenske venner representert ved deres Damforening hadde på beste måte laget et hyggelig opplegg sammen med våre ektefeller mens vi var på ekstramøte i logen lørdag formiddag der vi bl.a. overvar resepsjon. Det har de nemlig ikke på deres høytidsdager, men ble gjennomført spesielt for oss. Senere på kvelden var det felles måltid i logen.

Jeg, og alle de som har vært med på besøk hos våre brødre i Skellefteå, sitter tilbake med mange gode minner. Frimureriet lar seg som kjent ikke stoppe av landegrenser.

Studiemøter i Stella Polaris

Velkommen til logeårets første studiemøte i Stella Polaris som avholdes i salongen i Logen onsdag 23/9. BrT har fått ansvar for å lage program for studiemøtene, og vil prøve å gjøre bruk av den store kompetansen som finnes blant brødrene. Brødrene oppfordres også til å komme med forslag til tema som vi kan ta opp. Studiemøtene skal være et «lavterskeltilbud» der alle kan komme med spørsmål og delta i diskusjon med brødre av alle grader.

Innleder vil denne gangen være tidligere OM, Per Trygve Kongsnes, som vil ta for seg den delen av logemøtet som vi bare får oppleve en eneste gang, uansett hvor ofte vi ellers går i Logen: Det første møtet med Logen, ankomsten og forberedelsen før inn-treden i logesalen.

Her er det mye å lære og diskutere for brødre av alle grader.

Møtestart 18.30, fri éntre, uformelt antrekk og meget enkel servering.

Vel møtt!

Billedkunstneren Tor Olav Foss med utstilling i Bodø Frimurerloger

Billedkunstneren Tor Olav Foss hadde utstilling i Maria-kapellet i Bliksvær.

I anledning 10-årsjubileet for Maria-kapellet på Bliksvær i Nordland var billedkunstneren Tor Olav Foss invitert for å avduke et bilde han hadde malt til dette jubileet. I denne anledning ønsket han også å holde en utstilling i Bodø, noe som ville bli hans første i Nord-Norge.

Av OM i St.Johlogen Salten, Jarle Saksenwik

Markeringen av 10-årsjubileet for Maria-kapellet ble markert med en festgudstjeneste i kapellet hvor det deltok fire prester: Domprost i Bodin Kirke, Bernt Aanonsen, tidligere Domprost i Bodø Domkirke, Br. Lyder Verne, pros-

tiprost i Bodø Domkirke, Br. Odd-Jarle Eidner og forkynner i KFUM/KFUK, Leif Larsen.

Br. Lyder Verne holdt dagens preken over emnet fariseeren og tolleren. I forbindelse med jubileet ble det overrakt gaver, bl.a. et vevd teppe til prekestolen samt en lysglobe gitt av Bodø Frimurerloger. Globen av laget av vår hobbysmed, Br. Gunnar Dahl. Br. Nils Thommesen og hans kone, som begge står bak byggingen av dette kapellet, ble hedret for sin innsats for dette helt spesielle prosjektet og ble overrakt blomster av domprost Aanonsen.

FRIMURERISKE MOTIV

Etter gudstjenesten avduket br. Tor Olav Foss bildet han hadde malt i anledning jubileet etter

oppdrag fra Br. Nils Thommesen, og som hadde fått tittelen «Mot Lyset». Den observante betrakter vil se at her «kryr» det av frimureriske symboler.

Etter at arrangementet i kapellet var over ble alle invitert til kirkelunch hos ekteparet Thommesen med en overdådig servering. Her var kald laks m/rømme og salater, her var gryterett m/ris og brød, her var juice og brus, etterfulgt av kaffe og kaker i rikt mon. En flott avslutning på en meget vellykket dag.

Bodøoktetten deltok med vakker sang til glede for de mange fremmøtte.

Sang og musikk i logene

Uten musikk blir møtet fattig. Her er Tromsø Frimurerkor utenfor opplevelsessenteret Polaria i Tromsø. Foto: Dag Rydmark

Arbeidet i korene i Tromsø
 Provincialloge drives jevnt og trutt. Sangerne møter trofast opp til hver øving og antallet medlemmer i korene er stabilt. De aktive og engasjerte dirigentene bidrar selvfølgelig i stor grad til dette oppmøtet.

Av Ivar H. Heide, nestformann i Frimurnes Sangerforbund

Frimurnes Sangerforbund har den siste perioden, som går fra 2005 til 2010, engasjert seg i arbeidet med å starte kor i de loger der man ikke tidligere hadde sangkor. Som nestleder i Frimurnes Sangerforbund kan jeg med en viss stolthet slå fast at man innenfor Tromsø Provincialloge har færre loger uten kor sammenlignet med de andre provincene.

VEKST OG FREMGANG

Det siste på stammen er Frimurnes Sangforening i Alta som nå er etablert. Nå i oppstartfasen deltar de på samlinger sammen med korene tilsluttet Hålogalandkoret med det mål å være delta på Landssangerstevnet for Frimurerkor i Svolvær i mai 2010.

Gjenstående loger uten kor i Tromsø provins er Hammerfest og Bardufoss. Når koret i Alta er oppgående, tror vi at de vil kunne hjelpe til i Hammerfest både med sang i logen der, og også være behjelpelig med å starte opp et frimurerkor også i logen i Hammerfest. Bardufoss har gjentatte ganger vært benyttet som treffsted for fellesøvelser i Hålogalandkoret og vi håper at vi har sådd frø som vil spire til fordel for etablering også her.

PLASS TIL FLERE

De øvrige St. Johannesloger innen Tromsø

Provincialloge har egne kor. Antall medlemmer i disse korene varierer fra 15 til 60 medlemmer. Det største koret er i logen i Bodø der de til tids opererer med venteliste for medlemmer som ønsker å være med i Frimurerkoret.

Korene øver jevnt og trutt fra møtestart om høsten til møteslutt i vårsemesteret. I tillegg til aktivitet innen logearbeidet, deltar vi med sang i kirker, i institusjoner for eldre mv. I tillegg til gleden med selve sangen vil jeg fremheve den hyggelige sosiale delen som en viktig del av virksomheten i korene.

Som tidligere nevnt er oppslutningen om korene stabil, men det må likevel nevnes at det hele tiden arbeides for å få brødrene interesserte i å være med. Jeg oppfordrer derfor på det sterkeste brødre som kan ha interesse i å delta sammen med oss om å ta kontakt. Det enkleste er å kontakte formannen i koret i den loge man hører til. Alternativt kan undertegnede kontaktes. Dere finner meg i matrikkelen.

Frimurermusikk del 2

Frimureren W. A. Mozart

Første del av tematikken rundt frimurermusikk stod i Brødrene 2/96

Av Bjarne Eilertsen

W. A. Mozart ble opptatt til frimurer i logen Zur Wohltätigkeit i Wien den 14. desember 1784. Han beskrives som et aktivt medlem. Frem til sin død i 1791 komponerte han en rekke frimureriske komposisjoner, både instrumentalverk, sanger, kantater og sceneverk. De fleste av disse innspillingene er tidligere utgitt på vinyl-plater, som senere er overført til cd'er. Disse er tildels vanskelig å skaffe i dag.

KJENTE MUSIKKSTYKKER

Mest kjent er vel Trylleføyten, som finnes i utallige gode innspillinger i de fleste musikkbutikker. Det tjekkiske plateselskapet SUPRAPHON utga i 1993 Freimaurerkantaten, og den kan ennå skaffes! Her medfølger alle tekstene på tysk, cd'en anbefales!

Plateselskapet VOX utga i 1993 Mozart – The Complete Masonic Music på to cd'er med en total spilletid på nesten to timer, anbefales!

For den som er interessert i å lese om Mozart og frimureriet, kan følgende anbefales:

- Artikkel i Frimurerbladet nr 1/1997, side 19: Mozart og frimureriet av J. A. Bratseth
- Kronikk i Frimurerbladet nr 3/1998, sidene 8 og 9: Det godes seier over den onde, om Trylleføyten og Requiem, av B. Bergersen.
- I logebiblioteket i Tromsø og i Oslo finnes heftet Mozart som frimurer, som er et norsk utdrag på ca 85 sider av den tyske boken W. A. Mozart: Als Freimaurer und Mensch av Paul Nettle (1956).

Grundigst er nok temaet behandlet i boken FRIMURERISKA TONSÄTTARE och Frimurerisk Musikk. Ett Uppslagsverk. Utgitt av den svenske forskningslogen i 2006 (den koster ca 300 kr og kan bestilles på nett via nettstedet til Den svenske Frimurerorden).

LETT Å FÅ TAK I

Nødvendige data for de som vil bestille de to cd'ene er:

W. A. Mozart: Freimaurerkantaten,
Prague Philharmonic Chorus & Orchestra,
Supraphon 11 2155-2 231 (1993).

W. A. Mozart: The Complete Masonic Music,
Choir & Orchestra of The Vienna Volksoper,
Vox 1157702 (1993).

Neste artikkel vil ta for seg innspillinger av frimureren Jean Sibelius.

«Der er saaledes en forbindelse mellom musikken og Frimureriet. Intet kan betegne venskabets livsalige forening, dets samlede kraft og virkning mer levende end musikken»

Ordenens Stormester, Provincial Mester og Ordforende Mester med kollegium og gjester.

Det gror i Vesterålen

Frimureriet i Tromsø Provins skyter stadig nye knopper, så også denne våren. 22. mai var det dekket for innvielse av St. Andreasloge nr. 19, St. Michael til det Flammende sverd på Sortland. Dette har skjedd i rekordfart. Andragelsen ble sendt i februar 2009. Så nå må ingen komme å klage på sen saksbehandling i Ordenen, kommenterte O.S.M. i sin tale ved taffelet.

22. mai opprant med strålende vær og presenterte dermed Vesterålen på sin mest fordelaktige måte. O.S.M. m/følge ble hentet på flyplassen og innlosjert på Kystvaktstasjonen

på Sortland. Klokken 13.15 inviterte sjefen for KV NORD, Steve Olsen til en nydelig lunsj for gjester og inviterte fra egen losje. Under lunsjen ble det overrakt en rekke gaver med tilhørende taler. Alle talerne berømmet særlig br. Dag Lockert for hans utrettelige og forbilledlige innsats som førte frem til denne dagen. Etter lunsjen ble deltakerne tatt med til auditoriet hvor Steve Olsen gav en interessant briefing om Kystvakten generelt og KV NORD spesielt. Det er enorme oppgaver Kystvakten er pålagt, og de ser ikke ut til å bli mindre. Deretter ble gjestene invitert til omvisning om bord i KV Andenes.

Kl 18.00 ble møtet åpnet av O.S.M. Ivar A. Skar som selv forestod både innvielsen og installasjonen av OM og logens embedsverk, et

spesielt og høytidskapende rituale. Spesielt ved denne innvielsen var at på grunn av stor tilslutning av gjester og egne brødre, valgte man å bruke Johannessalen for å få plass til alle. Dermed tillot O.S.M. at også Johannesbrødrene fikk være med på innvielsen.

Deretter ble det bedt til bords til et taffel der våre eminente kokker med br. Birger i spissen neste hadde overgått seg selv. Trereters taffel med brassert reinsdyrstek som hovedrett har vi ikke på hvert møte. Selv om mage taler var holdt ved lunsjen, ble det mange også ved taffelet. Vår nye OM briljerte med en svært godt gjennomført og gjennomarbeidet taffeltale der han spesielt takket for den velvilje vårt andragende blitt møtt med hele veien, og særlig fremhevet han vår Provinzialmester

Embetsverket i St. Andreasloge nr. 19, sammen med OSM og provincialmesteren

Kåre-Bjørns innsats. Han takket også spesielt br. Bjarne Stabel for hans støtte og hjelp med utformingen av våre lokaler både i Johannesgradene og nå i Andreasgradene. O.S.M. kom i sin tale inn på betydningen av at flest mulig av brødrene får anledning til å delta i flest mulige grader, da dette er med på å styrke interessen for frimureriet. Hen fremhevet også at Andreasfrimureriet i seg selv er så krevende at det må oppleves og ikke bare leses. O.S.M. Ivar A. Skar var imponert over fremmøtet som han mente gav et inntrykk av den sterke interessen for frimureriet i Tromsø Provins.

Provincialmester Kåre-Bjørn Kongsnes berømmet i sin tale br. Dag for hans innsats og gratulerte brødrene i Vesterålen med et nytt arbeidsskift. Som den ambisiøse og motiverende person han er, så han også her fremover. Neste trinn, sa han, må være å bringe arbeidet i kapittelgradene til Vesterålen i en egnet form. Dette ble godt mottatt blant brødrene. Men først må vi befeste arbeidet i Andreasgradene.

OSM, Ivar A. Skar, overrekkes en gave av Ordførende Mester Dag Lockert, mens Provincialmester Kåre-Bjørn Kongsnes bivåner.

Storintroduktør Arne Hilmar Andresen tar oss i denne artikkelen med på en historisk vandring tilbake til frimureriets tilblivelse. Hvordan praktiserer vi så den læringen som blir oss til del?

Å reise som murer

Av Arne Hilmar Andresen

Dette er et begrep vi som er opptatt i Ordenen kjenner betydningen av. De fleste av oss tenker vel tilbake på den første aften i logen når det er snakk om «å reise som murer». Vi tenker på de visdomsord, forklaringer og råd vi fikk høre fra en erfaren broder og «reiseleder». Men har vi tenkt på hvorfra denne sekvensen i aftenens arbeid egentlig stammer fra – og hvorfor vi skulle ut på denne reisen?

HVORFOR EN SLIK REISE?

Vi skulle naturligvis lære noe. Og siden den gang har mange av oss lyttet til de forskjellige «reiselederes» forklaringer på de forskjellige ting som har med frimureriet å gjøre, tankevekkende forklaringer på dette og hint, livsvisdom av forskjellig lødighet alt ettersom hvor filosofisk «reiselederen» velger å legge opp programmet for reisen.

Men hvorfor en slik «reise»? Mange av brødrene i «det nordenfjeldske» reiser da langt og lengre enn langt for å komme til logen, i alle fall sett med en «sørings» øyne. Så hvorfor legge ut på en ny reise når man vel har kommet inn?

Nei, det er som brødrene vet ikke tale om noen reise i alminnelig forstand. På samme måte som så meget annet som skjer på møtene i logen er dette en symbolsk handling som foregår innen logens fire vegger – i oss selv. Men på samme måte som mange av de handlinger – symbolske eller fysiske – som vi opplever på møtene, ja så har også «reisen» sitt utspring i de gamle laugsloger som virket i Middelalderen.

BRODER LÆRLING

Den gang som nå måtte et håndverk læres gjennom praksis. I dag er læretiden delt mellom det

boklige og det praktiske. Den gang var det et fåtall som kunne tilegne seg kunnskap gjennom lesning; det var langt mellom de som kunne lese. Derfor måtte kunnskapen høstes ved å se på mesterens eller svennens arbeid. Og ofte for å huske hvordan for eksempel en stein skulle tilhugges ble det knyttet «huskelapper» til i form av symboler og symbolske handlinger. Dette var ikke spesielt innen steinhugger og steinmurerfaget, men det er fra dette faget vi har hentet vår læremåte, symboler og symbolske handlinger.

I relativt ung alder kunne en gutt søke lærlingeplass hos en mester i en byggehytte - et team som arbeidet i tilknytning til bygging av en kirke eller katedral. Byggehytten – arbeids-skuret hvor steinene ble «tuktet» (gitt form etter den mal som mesteren hadde tegnet eller laget en modell for) – var satt opp nær bygge-plassen, gjerne på nordsiden. Den var både arbeidssted og forsamlingssted når undervisning ble gitt, og der medlemmene samlet seg ved arbeidsdagens begynnelse og avslutning til «evaluering» og bønn. Lærlingetiden var fastsatt og når mesteren fant tiden inne kunne lærlingen avlegge en prøve for å vise at han var dugelig og kunne få status av svenn – altså kunne utføre arbeidet uten tett kontroll og oppfølging. Og som svenn fikk han kunnskap om de «tegn, ord og grep» han kunne benytte seg av som identifikasjon. På den tid var jo ID-kort et ukjent begrep, og ikke hadde det vel hjulpet så meget heller – hvem skulle kunne tyde de merkelige bokstaver som sto skrevet? Men hvorfor skulle steinhuggeren og steinmureren kunne bekrefte hvem og hva han var? Han var da vel kjent på arbeidsplassen sin? Jo, det var han, men nå skulle han ut å reise – «reise på

faget», som det het. Han skulle reise fra byggehytte til byggehytte for å søke kunnskap og få inspirasjon til ny utsmykning og nye måter å reise de stolte kirkebygg på.

UTVIKLINGSFASER

I middelalderens steinbygninger brukte man ikke hurtigtørkende sement. Man brukte kalk som bindemiddel – og kalk tørker og herder langsomt. Derfor kunne man ikke føre opp en bygning fortløpende. Det måtte legges inn pauser for at muren skulle «sette seg». Og på vinterstid kunne man heller ikke arbeide i de egne der det var frost. Hva skulle man da gjøre? Jo, «teamet» forflyttet seg fra byggeprosjekt til byggeprosjekt. Ofte var det store avstander man flyttet imellom. Og var man del av et etter-spurt arbeidslag, ledet av en mester som var kjent for vakre detaljer og utsmykning, kunne det bli en relativt omflakkende tilværelse.

Men hvordan kunne dette gjennomføres? Vi har jo lært på skolen at i middelalderen var de fleste stavnsbundet, knyttet til en gård, en by eller et fylke/herred. Det var nok slik for mange, også håndverkere, men her kommer «frimurerne» inn på scenen: Dette var de frie murere som ikke var stavnsbundet og som hadde tillatelse fra lensherrene til fritt å kunne vandre mellom de forskjellige byggeplasser. Dette er vel og bra, sier du kanskje, men vi arbeider ikke på steiner og vi skal ikke bygge noen katedral. Jo, er det ikke nettopp det vi skal gjøre? Skal vi ikke, på grunnlag av det vi lærer under møtene i logen – i vår byggehytte – forme oss selv? Vi må her tenke i symboler og allegorier, på samme måte som vi gjennom oppveksten har måttet omsette det vi er foreholdt av foreldre og andre som har gått foran.

Vi har hørt – og vi har sett – og ut fra dette mer eller mindre bevisst tatt etter den væremåte vi lærte var riktig. Learning by doing – læring gjennom handling – sies det så fint. Eksemplets makt kjenner vi til og skal strebe etter som brødre – se deg i speilet.

«Å REISE SOM MURER»

Men hvor kommer dagens frimureri inn i dette bilde? Det er relativt få av oss som arbeider med steinhuggeri og bygging av fysiske katedraler og kirker. Det såkalte moderne frimureri har sine røtter i det gamle mureri – i byggehytter og håndverkerlaug. Men etter hvert, og spesielt på 1600-tallet, ble det flere og flere av de som søkte til lauget eller logen som ikke hadde den håndverksmessige tilknytning. Dette var, i tillegg til arkitekter, menn som ønsket å få del i de tanker og kunnskaper som fantes der – ikke direkte knyttet til byggefaget, men det mer filosofiske og, sier mange, mystiske. Disse ble kalt «frie og antagne murerbrødre» – altså medlemmer som var innlatt. De fikk del i kunnskaper presentert som allegorier, livsvisdom høstet gjennom århundrer og ble medlemmer av et lukket broderskap.

«Å reise som murer» – ja, hvor ble det av tankene rundt dette? Jo, det er jo nettopp det jeg har tatt dere med på. En reise i tid – tilbake til da de frie murere måtte reise fra byggeplass til byggeplass, dels for å finne beskjeftigelse og dels for å høste ny kunnskap og inspirasjon – og derigjennom utvikle seg som fri murer. Det er vel nettopp det vi også skal gjøre – reise til logemøtet og der, gjennom den beskjeftigelse vi får tilbud om, høste ny kunnskap og inspirasjon som kan omsettes i vårt daglige virke.

Medlem av Ritual- og Utstyrsdirektoriet

Tanker om tvil og tro

Oppdraget fra redaktøren var klart: «Skriv en artikkel om refleksjoner og forventinger som medlem av det nye Ritual- og Utstyrsdirektoriet!» Enkelt, men likevel vanskelig, blant annet fordi direktoriet etter tre fellesmøter er i ferd med å finne sin stil.

Av Arvid Overgård

I en orientering til de Ordførende Mestre presiserer direktoriets Ordførende, Ordenens Tilsynsmester Bjørn Bergholtz, at direktoriet er det eneste som gir svar på spørsmål når det gjelder ritualer og utstyr. Ingen liten oppgave i en Orden hvor det altfor ofte hender at «noen vet bedre enn andre» hvordan rom og utstyr skal være, eller hvordan rituelle og seremonielle oppgaver skal utføres.

ET DIREKTORIE MED STORT ANSVAR

Med reviderte ritualer i alle grader burde det være en enkel oppgave å finne svar på hvordan rommene skal være og hvordan oppgavene skal utføres, men slik er det ikke. Noen steder mangler det beskrivelser av oppgavene, andre ganger er det erfarne og mindre erfarne embedsmenn som tar seg friheter. Resultatet blir ofte at det skapes usikkerhet blant embedsmennene som igjen fører til at opplevelsen for brødrene ikke blir så god som den burde være. Ansvar og forpliktelser

Helt sikkert reagerer man forskjellig på en slik oppnevning. Noen tenker kanskje at dette innebærer hyggelige reiser til Stamhuset uten at jeg trenger å anstrenge meg. Andre ser kanskje dette som en mulighet til å utrette noe for Ordenen og brødrene. Jeg mener bestemt å tilhøre den siste gruppen. Hovedmotivet for mitt arbeid i logen er kvalitet i alle deler av embedsverkets arbeid, til glede for den enkelte embedsmann, men først og fremst skal denne kvaliteten sørge for at brødrene har en positiv

Den Norske Frimurerordens fane.

opplevelse av sitt logebesøk.

Ordenens direktorier oppnevnes av Stormester og dets gjøren og laten er bestemt i Ordenens lover. En av mine første refleksjoner var at spesielt dette direktoriet måtte ha en tett dialog med «fotfolket» i de enkelte loger i alle tre skifter. Det er der logearbeidet foregår og det er der brødrene møter ritualene og seremoniene. Det er derfor med stor glede jeg registrer at Ritual- og Utstyrsdirektoriet allerede har hatt sitt første møte utenfor 4. etasje i Stamhuset. Forhåpentligvis var plenums møtet i Tromsø 10. september med deltakelse i VII-grad om kvelden en berikelse for medlemmene. Det har også vært hyggelig at de to foregående møtene har vært avholdt slik at medlemmene får anledning å delta i logemøter om kvelden.

Min største forventning er fortsatt ikke oppfylt. Det er at den enkelte problemstilling som blir meldt inn fra logeenhetene til direktoriet får et velbegrunnet svar som sikrer at kvaliteten i embedsmennenes oppgaver øker. Det nytter ikke at en eller annen høygradsbroder kommer med sin egen tolkning av ritualer og seremonier. Av egen erfaring skjer det altfor ofte i dag, og det fører til usikkerhet og bidrar til en negativ effekt av logebesøket.

Nå er det slik at direktoriet kun har fungert i noen få måneder og jeg har fortsatt over to år igjen av min funksjonstid. Jeg har til hensikt å bruke denne tiden vel, til glede for brødrene, logen og Ordenen.

Nye Ordførende Mestere i 2009

- 13. januar:** **Martin-Are Nyheim**
ble av Provincialmester, Kåre-Bjørn Kongsnes, installert som Ordførende mester i St. Andreaslogen Hålogaland
- 8. Mai:** **Ola Andreas Mikalsen**
ble av Ordenens Stormester, Ivar A. Skar, installert som Ordførende Mester i St. Andreaslogen Oscarsborg
- 22. mai:** **Dag Lockert**
ble av Ordenens Stormester, Ivar A. Skar, installert som Ordførende Mester i St. Andreaslogen St. Michael til det flammende sverd
- 4. september:** **Roar Hansen**
ble av Provincialmester, Kåre-Bjørn Kongsnes, installert som Ordførende mester i St. Johanneslogen Ottar til de tvende Nøkle

IX grad i 2009:

12. FEBRUAR

Hermod Bakkejord	St. Johanneslogen Stella Polaris
Øystein Skaland	"
Svein Henning Tennes	St. Johanneslogen Øystein
Kjeld Hermund Ingebrigtsen	St. Johanneslogen Polarlys
Jørn Eikanger	"
Jan-Erik Jenssen	"
Svein Erik Mikkelsen	"
Geir Opdahl	St. Johanneslogen Ultima Thule
Henrik Edvardsen	St. Johanneslogen Stefan til de tre Stene
Kjell Werner Forøy	"

7. MAI

Thore Andre Mikalsen	St. Johanneslogen Midnatsol
Øystein Bjerke	"
Kåre Ansgar Rabben	"
Kaare Dising	"
Reidar Antonsen	St. Johanneslogen Salten
John Magne Mentzoni	"

27. AUGUST

Stein Viggo Evjen	St. Johanneslogen Midnatsol
Torbjørn Romuld	"
Finn Ove Smith	"
Hugo Ersvik	"
Tor- Einar Wisth	"
Per Norvald Arntsen	St. Johanneslogen Salten
Thomas Ivar Karlsen	"

X grad i 2009:

30. JANUAR

Svein Wickstrøm	St. Johanneslogen Stella Polaris
Ole Christian Ingebrigtsen	"
Tor Kiltorp	St. Johanneslogen Arcturus
Stian Kilvær	St. Johanneslogen Øystein
Sture Henrik Hansen	"
Ivar Iversen	"
Magnor Pedersen	St. Johanneslogen Coreona Borealis
Dagfinn Yngve Jessen	Ottar tv t Nøkle
Anton Kristian Sørensen	"

26. MARS

Harald Hansen	St. Johanneslogen Midnatsol
Geir Helgesen	"
Sture Jenssen	"
Oddbjørn Andersen	"

23. APRIL

Karl Henrik Kristoffersen	St. Johanneslogen Stella Polaris
Ken Edvart Nylund	"
Johan Arvid Sundsfjord	"
Hans-Petter Melsbøe	"
Eilert Arne Lie	St. Johanneslogen Arcturus
Bjørn Gunnar Lange	St. Johanneslogen Polarlys
Sveinung Stavheim	"
Åge Driveklepp	"
Ole Bernhard Dahl	St. Johanneslogen St. Stefan t d t Stene
Einar Edvin Fjeldstad	"

Denne tankevekkende artikkelen av tidligere provincialmester, Sven Borud, handler om dannelse. I vår vestlige verden har ordet sin opprinnelse i gresk-romersk tenkning og senere den kristne kulturarv. Velfungerende mennesker er ikke noe vi uten videre er, det er noe vi blir.

Det henvises ofte til våre lovers kapitel 1, paragraf 1 om å meddele sine medlemmer opplysning i den edle vitenskap å «..oppløfte den edleste del av sitt vesen til en nærmere forening med sitt første opphav». Dette budskapet til hver enkelt av oss betyr at man forsøksvis må arbeide med seg selv. Sjeldnere blir det referert til paragraf 3, hjørnesten 3, om kjærlighet til nesten, og for eksempel kapitel 2, paragraf 22 «... da krenker du aldri din broder». En rekke andre paragrafer i våre lover tangerer som vi vet det samme. Dette er selvfølgelig ikke et tema for frimurerbrødre alene. Det handler om dannelse, som i vår vestlige verden har sin opprinnelse i gresk-romersk tenkning og senere den kristne kulturarv.

HVORDAN IVARETA VÅR FELLEES KULTURARV?

Velfungerende mennesker er ikke noe vi uten videre er, det er noe vi blir. Vår natur kultiveres intellektuelt, estetisk, moralsk og sosialt. Hver enkelt av oss former vår personlighet, og sammen former vi samfunnets kultur. Frimurerlogen er et fristed hvor man på egne premisser og ut fra egne forutsetninger gis anledning til å arbeide med dette; muligens et av de få miljøer som ikke gir føringer og stiller krav, men kun er til stede, som stimulans for hver enkelt broder. Vår kulturarv er viktig, og den blir ikke mindre viktig fremover.

Vi som har vært voksne i et par generasjoner kan vanskelig se at det er fremgang å spore her i landet når det gjelder dannelse. Vi har

Dannelse under omdannelse

også fått et flerkulturelt samfunn i landet vårt samtidig som vi med økt frekvens og tidsmengde oppholder oss i andre land. I tråd med dette er det i ferd med å bli utviklet et nytt dannelsesbegrep, nemlig global dannelse som blant annet går ut på å interessere seg for, og lære seg litt om andre mennesker og deres bakgrunn og kulturarv. Det er nok så at vi er bundet til vår tradisjon og det er best at vi ærlig innrømmer det. Tradisjon gir imidlertid trygghet og kontinuitet. Ved å kjenne egne tradisjoner, det vil si vårt eget normative begrepsapparat, kan vi lettere forstå og godkjenne andres tradisjoner og normer. Vi oppnår altså forståelse gjennom egen tradisjon. Supplerer vi med en empatisk livsinnstilling både innenfor og utenfor landets grenser bør det være et godt utgangspunkt.

SCHAFKOPF!

Materiell velstandsøkning i vårt og andre vestlige samfunn synes ikke å være en katalysator for økt dannelse; det ser ikke ut til å gå rett vei. I andre kulturer kan man fremdeles oppleve hilsener som Grüss Gott (Guds hilsen) og Må Gud frelse oss. Vi har ikke hatt slike omgangsformer i Norge, men ser vi bakover i tid har det vanlige avskjedsordet adjø (à Dieu=til Gud) gått ut av dagliglivet og ønsket om God Dag blir mer og mer sjelden. I dag er det hei og vi

snakkes.

I det politiske liv blir stadig sterkere personkarakteristikk av motstandere stuerene. Politikerne uttaler stort sett selv at såpass må man tåle. Hver fjerde stortingsrepresentant har fått drapstrusler, er det greit det også? Grenser tøyes og vi tilvennes. Er det virkelig et slikt samfunn vi vil ha? For rundt 25 år siden klarte en representant i Bundestag å rope «Schafkopf» (sauehode) tre ganger til en talende medrepresentant før han ble kastet ut, og fikk avisoppslag i mange land. I dag ville det neppe vakt oppsikt. Normer brytes ned, artister og media tøyer grenser, og skjellsord som før var tabu er i vanlig bruk. Volden blir grovere, Vær Varsom-plakaten presses. Oppvoksende barn og ungdom får et svakere tilbud av moralsk/etisk/kristne verdier enn vi av eldre årgang fikk gjennom skoleverket. Konfirmasjonen er svekket i det man ikke lenger bekrefter (konfirmerer) dåpsløftet; konfirmasjonen skal tjene til å styrke troen heter det nå. Dette er forandringer som også Den Norske Frimurerorden vil måtte forholde seg til. Trolig ligger listen for å kunne såre andre lavere nå enn før, tross ytre velstandsøkning. Dette kan vanskelig forstås annerledes enn at det normative begrepsapparatet ikke er like solid som før.

EKSEMPLETS MAKT

Den amerikanske hjerneforsker prof. dr. Fred Travis, som blant annet har forsket på norske toppidrettsutøvere, bekrefter at alle erfaringer forandrer hjernen. Alle, hele tiden. Man bør se på den positive siden av livet, og velge humorfilmer fremfor voldsfilm, fordi de har effekt på oss. Trenden i samfunnet er dessverre heller motsatt. Prof. dr. Travis ville hatt glede av å oppleve vårt frimureriske system. Det budskapet Ordenen står for, og dermed hva hvert enkelt medlem står for, er i denne hverdagen viktig og kanskje viktigere enn noen gang. Også frimurere kan komme i skade for å såre hverandre i våre til dels tette samarbeidsforhold, kanskje grunnet ønsket om dekorasjoner og intern kjendisstatus. Det er imidlertid den indre logebygning som skal reises – ikke den ytre. Det å ha første avdeling av Ordenens lover i tankene kan gi god støtte; forhåpentligvis kan det også gi ringer i vannet. Et enkelt og godt utgangspunkt for hver enkelt broder å ha i bakhodet i en praktisk hverdag kan være: Snakk sant men mykt, og snakk pent om andre. Vi må ikke krenke noen.

Sven Borud, Tidligere Provincialmester

comfort

Bad – Vann – varme

Rørlegger Åsheim AS

Besøksadresse: Nordre Ringvei 29,
9511 Alta
Postadresse Postboks 1004, 9503 Alta
Tlf: 78440707 - Fax 78437868
E-post: alta@comfort.as
Org.nr.945667109
Bankkonto: 4901.14.72825

Solskjerming, gardinoppheng,
gardiner, mørklegging sol- og
vindstyring og mye mer

Visko as

Adr. Novasenteret, boks 614,
9020 Tromsdalen

www.visko.no
e-post: firmapost@visko.no

Smakfulle reklameprodukter med
din logo og reklamebudskap
Drops, sjokolade, konfekt, kaker,
vann, firmajulegaver.....

Presenta

Ta en titt på vår hjemmeside:
www.presenta.no

Presenta Norge AS, Postboks 414,
8301 Svolvær,
Tlf 76067400, e-mail: presenta@presenta.no

Hugo Ellingsen
AS

Hugo Ellingsen Tannteknisk laboratorium AS

Storgt. 25, 9008 Tromsø, tlf 77679900

Kjøp kortreiste
trykksaker!

NORBYE & KONSEPTA
VISUELL IDENTITET

776 00 380 - www.norbye.no

Bodøsjøveien 66, 8013 Bodø
Tlf 75 54 57 00

Kiropraktorklinikken Finnsnes as

For avtale, vennligst ring 778 41011

Fysioterapeut • Manuell terapeut
Psykolog • Personlig trener • akupunktur

inko regnskap as

Autorisert
regnskapsførerselskap (ARS)

Pb. 772, Storgt 19, 9487 Harstad
Tlf 77 04 33 13, Fax 77 04 33 30

SP Maskin AS Harstad

Samasjøen 28, 9404 Harstad
Tlf. 77 00 10 40 / 90 82 20 87

Spesialfirma i riving og sanering

FINNSNES STEINHUGGERI AS

Finnfjord
9300 Finnsnes

Tlf 40 62 32 75

ahlsell

BERTHEUSSEN BLIKKENSLAGER AS

Stakkevollveien 309, 9019 Tromsø
Tlf 77 69 55 50, Mob. 45 00 62 18
www.blikkenslagerprodukter.no

PIPEBESLAG - TAKHATTER - BESLAG - LYDFELLER
SMJERN - TAKRENNER - VENTILASJON MM

Kvaløyvegen 156, 9013 Tromsø

Skånland Farvehandel A/S

9440 Evenskjer

MALING – TAPETER – GULVBELEGG
TEPPER – ALT I MALERVERKTØY
GARDINER – OPPHENG – KJØKKENUTSTYR

Telefon 77 08 54 03 Fax 77 08 55 90
epost: skaanland.farvehandel.as@aktivepost.no

JACOB FRIIS, UR-OPTIKK SYNSAM

Storgt. 60 – Tromsø
Tlf. 77 68 31 35 – Fax. 77 68 30 45
e-mail: jacob.friis.ur-optikk@synsam.no

Midt i Tromsø sentrum,
tvers over gata til kirkeparken

Steinsprang!
Vi skifter frontruta for deg. Fagmessig
www.bilxtra.no/verksted
Lundberg Bilservice AS
9325 Bardufoss - Tlf. 77 83 09 10
e-post. elnar@bilxtra.as
Autorisert bilverksted
BilXtra **DEKK Partner**

NordEngros NB Engros Narvik

Tlf 08522-e-post nb@norengros.com

Emballasje•kontorrekvisita•papirvarer
kontormaskiner•rengjøringsmaskiner-
produkter•storhusholdning

Kvedfjord Fabrikker AS

9476 Borkenes

Postboks 55, tlf. 77 04 16 60, fax 77 04 16 69

Kr Holst Engros As

Mercurveien 73, 9404 Harstad
Tlf 770 18960, e-post: post@krholst.no

**Fiskerisalt - Veisalt - Næringsmiddelsalt -
Industrialt - Kull - Koks**

Bardu Hotell

(midt i sentrum)
Toftakerlia 1, 9360 Bardu, tlf 771 85940

Skreddersydd for
Kurs og konferanser
Familier med barn (lekeapparater)

www.barduhotell.no
barduhotel@bardu.online.no

Proent Odd Evensen

Smørblomstveien 34, 9100 Kvaløysletta,
Tlf 77652053

Ventilasjons- og
klimaanlegg- Entreprenører

Akselsen Engineering AS

Åstadsjøen
8400 Sortland
Norway
Phone : +47 76 12 18 95
Fax : +47 76 12 17 27

**Hammerfest
Fryseterminal AS**

Nordnorske kjøttprodukter

Returadresse:
Tromsø Provincialloge, Postboks 486, 9255 Tromsø

NORGE P.P. PORTO BETALT

**Clarion
Hotel**
BRYGGEN, TROMSØ
BY CHOICE HOTELS

Ved bestilling oppgi frimurer avtalen.

tlf 777 81100 / post.bryggen@choice.no
Adresse Sjøgata 19-21, 9291 Tromsø

**Gode tilbud på fiskegarn
til sjøfiske**

Løvold®

Tolder Holmers vei 6, 8039 Bodo
Tlf. 75 50 44 00. E-mail: firmapost@lovold.no.

Din leverandør av diesel-
aggregater til alle formål.
Ta kontakt for tilbud.

**AKSELSEN
ENGINEERING**

www.akselsen.as ; post@akselsen.as
8400 Sortland. Telefon 76 12 18 95

Engasjert lokalbank med
storbankens muligheter

Telefon 08900
www.nordlandsbanken.no

NB.
Nordlandsbanken

Utleie av næringslokaler

Postboks 6342 9293 Tromsø
Telefon: 77 66 10 50
e-post: firmapost@bjorn.no

Den beste måten å bo på i ferien!

Lei din egen feriebolig i Portugal. Vi er spesialister på Algarveområdet.
Lokal kjennskap • Vi snakker norsk • Lokalt servicekontor i Algarve

Algarve har Europas beste helårsklima. Svalende om sommeren, varmt om vinteren.
Her er det 300 soldager i året og perfekte forhold for golf. Portugalferie.com har
gjennom 8 år opparbeidet seg tillit som en seriøs leverandør av ferieboliger.
Tenker du på å investere i feriebolig i utlandet? Snakk med oss om Algarve. Det er
ikke uten grunn at Europas første 6 stjernes hotell bygges her.
Kontakt oss på www.portugalferie.com

portugalferie.com

www.portugalferie.com

Norges største på ferieboliger i Portugal